

**SZCZEGÓŁOWY OPIS CELÓW, ELEMENTÓW ORAZ OCZEKIWANYCH EFEKTÓW
ZADANIA****pn. *Prowadzenie działań ograniczających problem używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych w zakładach pracy,*
NPZ_CO2_4_2_4_2019****I. Opis problemu i cel realizacji zadania:**

Aktualna wiedza medyczna wskazuje jednoznacznie, że konsekwencją zdrowotną palenia tytoniu jest zwiększona umieralność i zachorowalność na wiele chorób^{1,2}. Palenie tytoniu jest wciąż jedną z głównych przyczyn zgonów w Polsce. Rocznie z powodu chorób odtytoniowych umiera nawet ponad 67 tys. osób³, z czego ponad 19 tys. na raka płuc. Rak płuc jest najczęstszą przyczyną zgonów spowodowanych nowotworami złośliwymi zarówno wśród mężczyzn, jak i wśród kobiet w Polsce.

Celem realizacji zadania jest ograniczenie używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych w miejscach pracy, promowanie rzucenia palenia i wspieranie osób chcących zerwać z nałogiem nikotynizmu oraz niepalenia zarówno zwykłych papierosów, nowatorskich wyrobów tytoniowych, jak i wyrobów powiązanych z wyrobami tytoniowymi, jakimi są papierosy elektroniczne. E-papierosy, które są szeroko promowane jako bezpieczniejsze, bardziej atrakcyjne dla młodych dorosłych i nastolatków, stanowią realne zagrożenie dla zdrowia. Nikotyna w e-papierosie jest syntetyczna i ma o wiele wyższy potencjał uzależniający w porównaniu do tej, która występuje naturalnie.

Edukacja zdrowotna jest niezwykle ważnym elementem w zakresie zmiany nawyków zdrowotnych, które stanowią punkt wyjścia do zapobiegania zachorowaniom na choroby odtytoniowe. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat prewencji chorób odtytoniowych ma na celu zmniejszenie zachorowalności i umieralności z powodu tej grupy chorób.

1.1. Problem:

- Niewystarczający stan wiedzy na temat chorób odtytoniowych i ich profilaktyki;
- Narażenie na bierne palenie;
- Używanie papierosów elektronicznych i postrzeganie ich jako bardziej atrakcyjne i mniej szkodliwe;
- Niskie zaangażowanie pracodawców w działania mające na celu ograniczenie palenia;

¹ WHO report on the global tobacco epidemic, WHO 2015.

² The Health Consequences of Smoking—50 Years of Progress A Report of the Surgeon General, USA 2014.

³ Program ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu w Polsce, 2014-2018.

- Tendencja wzrostowa liczby palących kobiet.

1.2. Cele szczegółowe realizacji zadania:

- Poprawa stanu wiedzy na temat chorób odytoniowych i ich profilaktyki;
- Podniesienie świadomości na temat korzyści dla pracodawców i pracowników wynikających z kształtowania środowisk wolnych od wyrobów tytoniowych i powiązanych;
- Zwiększenie zaangażowania pracodawców w organizację działań na rzecz ograniczenia występowania chorób odytoniowych;
- Wzrost liczby pracowników podejmujących decyzję o rzuceniu palenia (w szczególności kobiet);
- Zwiększenie świadomości na temat szkodliwości papierosów elektronicznych;
- Zwiększenie zainteresowania własnym stanem zdrowia i pobudzenie świadomości wpływu na stan własnego zdrowia.

II. Opis zadania i sposób jego realizacji

Oferta powinna obejmować wszystkie poniżej przedstawione elementy. Minister Zdrowia zastrzega, po dokonaniu wyboru Oferenta na realizatora zadania, możliwość wyboru konkretnych propozycji składających się na koncepcję podejmowanych działań oraz możliwość wprowadzenia zmian do przedstawionych pomysłów, po uzgodnieniu szczegółowego zakresu tych zmian z realizatorem.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI ZADANIA

2.1. Grupa docelowa

Działania powinny obejmować inicjatywy kierowane **bezpośrednio do pracodawców** (w tym przede wszystkim do **kadry zarządzającej**) i **pracowników** (w szczególności do **grupy palących kobiet**).

Oferent może wskazać własne propozycje dodatkowych grup docelowych, co będzie miało odzwierciedlenie w kryteriach oceny ofert.

2.2. Zasięg terytorialny

Wymagane jest złożenie oferty na przeprowadzenie działań w **minimum ośmiu województwach**. Preferowane jest jednak przeprowadzenie działań w możliwie największej liczbie województw, co będzie miało odzwierciedlenie w kryteriach oceny ofert.

2.3. Liczba osób objętych interwencjami

Odbiorcami działań powinni być zarówno pracownicy jak i pracodawcy, w liczbie minimum **2000 osób** objętych interwencjami w 2019 r. i **5000 osób** objętych interwencjami w 2020 r. Preferowane jest objęcie interwencjami sumarycznie możliwie największej osób, co będzie miało odzwierciedlenie w kryteriach oceny ofert.

2.4. Liczba zakładów pracy

W działania w całym okresie jej prowadzenia musi zostać włączonych **co najmniej 100 zakładów** pracy z terenu Polski. Preferowane jest jednak przeprowadzenie działań w możliwie największej liczbie zakładów pracy, co będzie miało odzwierciedlenie w kryteriach oceny ofert.

2.5. Doświadczenie Oferenta

Oferent, który ubiega się o finansowanie powinien posiadać doświadczenie związane z realizacją **projektów z zakresu zdrowia publicznego**. Większe doświadczenie będzie miało odzwierciedlenie w przyznanej punktacji. Wyżej punktowane będzie również doświadczenie w realizacji projektów o większej wartości.

Mile widziane będą wskazane w ofercie np. linki do stron internetowych zrealizowanych projektów umożliwiające zapoznanie się z dotychczasowym dorobkiem Oferenta.

2.6. Kadra projektu

Oferent ubiegający się o finansowanie musi zapewnić odpowiedni **poziom merytoryczny** zaproponowanych działań. Oferent powinien zapewnić odpowiednio wykwalifikowany i przeszkolony interdyscyplinarny zespół realizujący zadanie – w ramach własnych zasobów kadrowych lub nawiązać współpracę z osobami posiadającymi niezbędne kwalifikacje i wykształcenie w zakresie realizacji zadania np. ekspertów w komunikacji i edukacji, coachingu, mentoringu, zdrowia publicznego, epidemiologii, chorób płuc itd. Zaangażowanie ekspertów o odpowiednim poziomie kompetencji będzie miało odzwierciedlenie w kryteriach oceny ofert.

2.7. Koncepcja realizacji zadania

- Przedmiotem zadania jest przeprowadzenie **działań edukacyjno-informacyjnych, konsultingowych i profilaktycznych**, mających na celu ograniczanie używania wyrobów tytoniowych oraz wyrobów powiązanych w miejscu pracy. Oferent przedstawi w ofercie **spójną koncepcję planowanych działań**.
- Działania mogą być realizowane również w postaci **innowacyjnych, dodatkowych, atrakcyjnych form** zaproponowanych przez Oferenta. Zaproponowane oryginalne, dodatkowe formy działania i przekazu będą miały odzwierciedlenie w przyznanej punktacji podczas oceny ofert.

- Działania powinny być realizowane w oparciu o przedstawiony **harmonogram**. Harmonogram powinien uwzględniać realne możliwości przeprowadzenia zadania.
- Działania powinny być realizowane w oparciu o przedstawiony **kosztorys**. Kosztorys powinien być poprawny, sporządzony na podstawie rozeznania cen rynkowych oraz z uwzględnieniem zasady gospodarności środkami publicznymi.
- Podejmowane działania powinny być **efektywne**, tj. powinny realizować cele zadania określone w pkt. 1.2. *Cele szczegółowe realizacji zadania*. Ważne jest również uwzględnienie podtrzymania osiągniętego efektu edukacyjnego w przyszłości. Bardziej efektywne działania, poparte dowodami, ze zdefiniowanymi wskaźnikami i miernikami celu będą wyżej ocenione.
- Działania powinny mieć rozpoznawalną **koncepcję graficzną**. Mile widziana będzie koncepcja graficzna przedstawiona już na etapie składania ofert.
- Koncepcja zadania powinna być opisana **w sposób prosty, logiczny, z uwzględnieniem kolejnych etapów realizacji zadania wraz z podaniem szczegółowych informacji, jednak nie powinna przekraczać 4 stron A4 lub 6 stron A4, jeśli oferta obejmuje również koncepcję graficzną**. Oferent powinien zawrzeć w ofercie **zakres tematyczny** wskazany w pkt. 2.8. *Wiodąca myśl przekazu*. Wyżej punktowane będą dodatkowe propozycje Oferenta.
- Mile widziane w ofercie będą wskazane **sposoby wyłonienia/rekrutacji zakładów pracy**, w których będzie realizowane zadanie.
- Oferta powinna uwzględniać przeprowadzenie **badania opinii** przed rozpoczęciem działań oraz po ich przeprowadzeniu, odzwierciedlających odbiór działań wśród pracowników i pracodawców – zgodnie z cz.III. *Monitorowanie i ewaluacja*;
- Planowane jest wypracowanie **poradnika** zawierającego rekomendacje w zakresie prowadzenia działań edukacyjnych na podstawie dowodów naukowych oraz aktualnej wiedzy.
- Oferent określi **wskaźniki rezultatu** dla wskazanych w cz.IV *Zakładane rezultaty* mierników.
- Zadanie powinno być realizowane z uwzględnieniem **specyfiki grup docelowych** (szczególnie kobiet) oraz atrakcyjnych **form i sposobów dotarcia** do grup docelowych (np. media społecznościowe, wydarzenia specjalne, eventy, konkursy, warsztaty, zajęcia grupowe i indywidualne itp). Określenie w ofercie różnorodnych sposobów dotarcia będzie miało odzwierciedlenie w przyznanej punktacji.

2.8. Cechy zadania

- Zwracające uwagę;
- Zachęcające do uczestnictwa;

- Oparte na prostym i jasnym, pozytywnym przekazie;
- Spójne i zintegrowane w całym okresie realizacji;
- Atrakcyjne z punktu widzenia pracownika i pracodawcy;
- Maksymalizujące liczbę docelowych odbiorców;
- Atrakcyjna wizualnie i tematycznie w zakresie wykorzystywanych treści, form aktywności i form graficznych;
- Odwołujące się do inteligencji odbiorcy oraz zachęcające do przeanalizowania własnego stylu życia i wypracowanych nawyków;
- Edukacyjne, o potwierdzonej poprawności merytorycznej (z uwzględnieniem rekomendacji towarzystw naukowych, organizacji międzynarodowych zajmujących się zdrowiem, organizacji pozarządowych zaangażowanych w prewencję chorób odtytoniowych, opinii ekspertów), ale odbiegające od formy wykładów czy stosowania rozważań naukowych;
- Uwzględniające różnice w poszczególnych grupach odbiorców.

2.9. Wiodąca myśl przekazu:

- Profilaktyka chorób odtytoniowych, z uwzględnieniem edukacji m.in. na temat szkodliwości palenia zarówno tradycyjnych jak i nowatorskich wyrobów tytoniowych, a także wyrobów powiązanych - papierosów elektronicznych;
- Zmiana codziennych nawyków może mieć korzystny wpływ na zaprzestanie sięgania po tytoń;
- Popularyzacja innych aktywności np. aktywności fizycznej jako jednej z metod radzenia sobie ze stresem;
- Motywowanie do rzucenia palenia, pozytywne wzmocnianie postawy bycia wolnym od palenia tytoniu;
- Uświadamianie wartości własnego zdrowia oraz zdrowia osób narażonych na bierne palenie;
- Podkreślanie, że negatywne skutki używania tytoniu szczególnie uzewnętrzniają się w przypadku kobiet;
- Wzmocnienie egzekwowania zakazu palenia w zakładach pracy oraz promocja asertywności w zakresie palenia w pracy.

Mile widziane jest zaproponowanie dodatkowych tematów do realizacji, zasadnych z uwagi na osiągnięcie celów zadania.

UWAGA

Wszelkie działania związane z realizacją zadania będą podejmowane **bez jakiejkolwiek współpracy z przedstawicielami przemysłu tytoniowego**, uwzględniając przepisy art. 5 ust. 3 Ramowej Konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o Ograniczaniu Użycia Tytoniu (FCTC) stanowiące, że: „Przy określaniu i wdrażaniu swoich polityk zdrowia publicznego w odniesieniu do ograniczania użycia tytoniu, Strony będą działać na rzecz ochrony takich polityk przed wpływem interesów handlowych i innych żywotnych interesów przemysłu tytoniowego, zgodnie z przepisami prawa krajowego”.

Realizowane działania **nie mogą wzbudzać agresji i wywoływać nietolerancji, również nie mogą być wulgarne i obraźliwe ani zawierać niedozwolonych treści;**

Działania **nie mogą promować znaków handlowych ani zawierać lokowania produktów.**

Oferent zapewni odpowiednie **zasoby i kwalifikacje kadry** przygotowującej materiały merytoryczne i odpowiedzialnej za treści wykorzystywane w trakcie realizacji zadania.

Wytworzone materiały (utwory), w tym materiały informacyjno-edukacyjne, opracowane w wersji papierowej lub cyfrowej **zostaną przekazane do Ministerstwa Zdrowia także w formie edytowalnej**, na nośniku elektronicznym. Realizator odpowiada za odpowiedni **skład i korektę** przekazywanych produktów.

W przypadku materiałów przeznaczonych do prezentowania na stronach internetowych - dokument powinien być **przystosowany do standardu WCAG 2.0**, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 113, z późn. zm.).

III. Monitorowanie i ewaluacja

W ramach monitorowania i ewaluacji podejmowanych działań należy zaplanować ocenę efektywności realizacji działań podejmowanych w ramach zadania poprzez wykonanie badań opinii społecznej w reprezentatywnych próbach pracowników i pracodawców przed rozpoczęciem i pod koniec realizacji zadania, dotyczących poziomu wiedzy na temat chorób odtytoniowych, nastawienia do problemu palenia tytoniu, motywacji do rzucenia nałogu, właściwego zrozumienia przekazu, atrakcyjności działań, a także podjęcia próby rzucenia palenia przez palących pracowników zakładów pracy objętych interwencjami, w tym trwałości rzucenia palenia. Realizator tym samym zobowiązany jest do monitoringu realizacji celów szczegółowych zadania *ex ante*, *on going* oraz *ex post* realizacji działań. Zadanie powinno podlegać stałemu monitoringowi i optymalizacji przez cały okres jego trwania. Ponadto

nie rzadziej niż raz w roku kalendarzowym, należy przygotować raport z przebiegu, skuteczności oraz efektów realizacji działań w miejscach pracy, a po zakończeniu realizacji przeprowadzić ewaluację realizacji zadania i osiągnięcia zakładanych efektów projektu.

IV. Zakładane rezultaty:

Planowany poziom osiągnięcia wskaźnika rezultatu (wartość docelowa wykazywana w ostatecznym dokumencie sprawozdawczym z realizacji przedmiotu oferty) określany jest przez Oferenta/Realizatora. Osiągnięcie w okresie realizacji umowy założonego poziomu rezultatów stanowi przedmiot umowy, niewywiązanie się z tego zobowiązania będzie uprawniać do wyciągnięcia konsekwencji wobec Realizatora, określonych w ogólnych warunkach umowy, stanowiących załącznik nr 2 do ogłoszenia.

Zakładane rezultaty powinny uwzględniać właściwe mierniki (tu podane wraz z przykładowymi poziomami wskaźników) tj. co najmniej:

- Liczba osób palących objętych działaniami (np. 2000 osób);
- Liczba osób, które zadeklarowały rzucenie palenia w trakcie realizacji działań (np. 100 osób/2000 palaczy);
- Liczba osób, które rzuciły palenie w trakcie realizacji działań (np. 50 osób/2000 palaczy lub 50 osób/100 deklarujących rzucenie);
- Liczba kobiet palących objętych działaniami (np. 1000 kobiet/2000 osób objętych działaniami);
- Liczba kobiet, które zadeklarowały rzucenie palenia w trakcie realizacji działań (np. 100 kobiet/2000 palaczy);
- Liczba kobiet, które rzuciły palenie w trakcie realizacji działań (np. 50 kobiet/2000 palaczy lub 50 kobiet/100 deklarujących rzucenie).

Mile widziane jest określenie innych mierników i wskaźników odnoszących się do celów szczegółowych zadania.